БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ОБГ-ын 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БУА-2020-113-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Булган аймаг
2020 он

Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Д.Анхбаяр
Утас: 70342580 Цахим хаяг:
Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол
Утас: 70342716 Цахим хаяг:
Ахлах аудитор: П.Мөнхтуяа
Утас: 70342716 Цахим хаяг:

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

Аудитын гэрчилгээ 3
Аудитын тайлан....5
2.1. Оршил 5
2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага....5
2.3. Аудитад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт....5
2.4. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин 6
2.5. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, санхүүгийн үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ....6
2.6. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал 6
2.7. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар 6
2.8. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд 7
2.10. Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга....7
2.11. Аудитаар хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн....8
2.12. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал 8
2.13. Шилэн дансны мэдээлэл....9
2.14. Өмнөх аудитаар өгсөн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт 9
2.15. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл....9
Менежментийн захидал 9
Аудит хийгдсэн санхүүгийн тайлан 10
1.1 Аудит хийгдсэн санхүүгийн байдлын тайлан....10
4.2 Аудит хийгдсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 12
4.3 Аудит хийгдсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан....13
4.4 Аудит хийгдсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 16
4.5 Аудит хийгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан....17
4.6 Аудит хийгдсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан....21

Аудитын гэрчилгээ

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

63082 Булган аймаг, Булган сум, Жаргалант баг,
Утас: 7034-2580, Факс: 7034-2580

2020.01.06 № 30

танай ____________ -ны №____________ т

АЙМГИЙН ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН
ГАЗРЫН ДАРГА, ДЭД ХУРАНДАА
Ш.БААСАНДОРЖ ТАНАА

Аудитын гэрчилгээ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасны дагуу аймгийн Онцгой байдлын газрын 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Аймгийн Онцгой байдлын газрын 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Онцгой байдлын газрын 2019 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дах үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, програм хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

006020059

Үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1–д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.АНХБАЯР

2.1. Оршил

ОБГ-ын 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг дарга, дэд хурандаа Ш.Баасандорж танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц асуудал, залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил, тодруулга зэрэг аудитын үр дүн, аудитын дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага

Бид Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.2, 18 дугаар зүйлийн 18.2, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу ОБГ-ын 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болгосон санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

ОБГ-ын 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн шууд захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Аудитыг 2020 оны 01 дүгээр сарын 04-нээс 2020 оны 01 дүгээр сарын 05–ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2020 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн шууд захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор П.Мөнхтуяа хариуцаж хэрэгжүүлэв.

ОБГ-ын 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Булган аймаг дахь Төрийн газарт 2020 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 21/33 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

2.3. Аудитад мөрдсөн бодлого, журам, арга зүй, шалгуур үзүүлэлт

АДБОУС, АОУС, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн бусад зарчимд тулгуурласан Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Төрийн аудитын байгууллагаас санхүүгийн тайланд аудит хийх журам, төрийн аудитын байгууллагаас санхүүгийн тайлангийн аудитад баримтлах ерөнхий чиглэл, арга зүйг мөрдөн ажиллав.

Дээрх стандарт, зарчим, журамд нийцүүлж аудитын үе шатны ажлыг гүйцэтгэж, холбогдох ажлын баримт материалаар баталгаажуулсан болно.

2.4. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүйн орчин

Байгууллагын эрхэм зорилго нь Цэргийн албыг хэвшүүлж, алба хаагчдын мэргэжлийн ур чадвар, нийгмийн баталгааг дээшлүүлэх гамшгаас хамгаалах бодлого хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангахад оршино.

Үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

1.Орон нутагт гамшгийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор эрсдэл, эмзэг байдлын ерөнхий үнэлгээ хийх .

2.Онцгой байдлын албаны боловсон хүчний чадавхыг нэмэгдүүлэн сайжруулах.

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль
- Төсвийн тухай хууль

2.5. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, санхүүгийн үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ

Бид санхүүгийн тайланд материаллаг алдаа байхгүй гэдгийг нягтлах үүднээс үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, санхүүгийн үйл ажиллагаа, дотоод хяналтыг шаардлагатай гэж үзсэн хэмжээгээр дахин хянасан болно.

Тус газрын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь Сангийн яамнаас хэрэгжүүлж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

ОБГ-ын санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаанд Аclous программ хангамж ашигладаг байна.

ОБГ-ын дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй байна.

2.6. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал

Аудитаар ОБГ-ын 2019 онд бэлтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл нь материаллаг хэмжээний алдаатай илэрхийлэгдээгүй гэсэн үндэслэлтэй нотолгоо олж авахын тулд байгууллагын гадаад дотоод орчин, дотоод хяналтыг судлан, эрсдэлтэй асуудлыг илрүүлж, үнэллээ.

Аудитын төлөвлөлтийн үе шатанд 8 эрсдэлтэй асуудалд 17 горим сорил хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж баталгаажуулсан болно.

2.7. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар

Аудитыг төлөвлөх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 1320, АОУС 320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар материаллаг байдлын түвшинг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “их, дунд, бага/” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд сонгосон суурь үзүүлэлтийн дүн 1564354.4 мянган төгрөгөөс тооцон 31287.1 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тодорхойлж, баталгаажууллаа.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 65820.4 мянган төгрөгөөр тооцсон нь батлагдсан төсвийг зардлын гүйцэтгэлтэй тулгахаар нийт зардлыг суурь үзүүлэлт болгохоор сонгон авч үзлээ.

2.8. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд

ОБГ-ын 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос авлага 543.5 мянган төгрөгөөр, өглөг 4489.7 мянган төгрөгөөр тус тус өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан авлага, урьдчилж гарсан өглөгийн данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Авлага		543.5	543.5
Нийт хөрөнгө	840300.1	840843.6	543.5
Өр төлбөр		4489.7	4489.7

Авлага дансны үлдэгдэл мянган төгрөгийн үлдэгдлийг 543.5 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн нь шимтгэлийн мөнгө илүү шилжүүлсэн байна. Авлага дансны үлдэгдэлд өмнөх онд үүссэн 2177.6 мянган төгрөгийн авлагыг хувь хүмүүсээс авах авлага байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 234567.7 мянган төгрөгөөр өссөн нь ОБЕГ-аас шилжүүлэн өгснийг орлогод авч ажиллажээ.

Бараа материалын дансны мянган төгрөгийн үлдэгдэл дээр 2019 онд төсвийн хөрөнгөөр 160503.7 мянган төгрөгийн материал худалдаж авсан байна. Энэ нь байгууллагын үйл ажиллагаанд шаардлагатай материал бэлтгэсэн гэж үзэж байна.

Оны эцэст 395071.4 мянган төгрөгийг зарцуулж оны эцэст 838039.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнажээ.

Бараа материалын дансанд 2019 оны хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэсэн материал байхгүй, ОБЕГ-аас шилжүүлсэн материалыг бүрэн орлогод авч тайланд тусган ажиллажээ.

Үндсэн хөрөнгийн дансны 4589918.3 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэл дээр ОБЕГ-аас 94000.0 мянган төгрөгийн автомашиныг хандиваар шилжүүлэн өгснийг бүртгэл тайланд тусган ажиллажээ. Тухайн онд акталж хассан хөрөнгө байхгүй байна.

Урт хугацаат өр төлбөр үүсээгүй болно.

Өр төлбөр дансны өглөгийг энэ онд 4489.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж жилийн эцэст 4512.9 мянган төгрөгийг өглөгтэй тайлагнасан байна. Өглөг үүссэн шалтгаан нь түлш халаалтын санхүүжилт хүрэлцээгүй гэж үзэж байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт, алдааны залруулга хийгдээгүй болно.

2.10. Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Монгол Улсын 2019 оны төсвийн тухай хуульд зааснаар ОБГ нь тайлант онд өөрийн орлогын төлөвлөлт хийгээгүй болно.

Тайлант онд Төсвийн шууд захирагчийн хэрэгжүүлэхтэй холбоотой хөтөлбөрт зориулан 1743735.4 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 1743735.4 мянган төгрөгийг урсгал зардалд батлагджээ.

Нийт зардлын 2769500.7 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс 1743735.4, ОБЕГ-аас 1009389.5, ОНХС-аас 4346.0, ЗДНөөцөөс 12029.4 мянган төгрөгийн буюу нийт 2769500.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч ажиллажээ.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 4.5-д харуулав.

Зардлыг санхүүжүүлсэн орлогын гүйцэтгэлийг төлөвлөлттэй уялдуулан үзэхэд цалингийн зардлаас 172.6 мянган төгрөгийг НДШ-ийн зардалд, түлш халаалтын зардлаас гэрэл цахилгааны зардалд 2980.1, цэвэр бохир усны зардалд 482.3 мянган төгрөгийг тус тус шилжүүлэн зарцуулсан байна. Төсвийн хэмнэлт байхгүй 100 хувийн зарцуулалтаар зарцуулсан байна.

Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээнд 4346.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт батлагдсанаас гүйцэтгэлээр 4346.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2769500.7 мянган төгрөг буюу 100 хувьтай байна.

Нэмэлт төсөв: Нэмэлт дансаар Засгийн газрын нөөц сан 12029.4, дээд шатны төсвийн захирагчаас 1009389.5, ОНХС-гаас 4346.0 мянган төгрөгийн санхүүжилт тус тус авч үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд зарцуулан ажилласан байна.

2.11. Аудитаар хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн аудитын 7 чиглэлээр аудитын 17 горим сорил гүйцэтгэж, үнэлэхэд 5 асуудлыг алдаа, зөрчилтэйд тооцож, 13 асуудлыг алдаа, зөрчилд тооцохгүй гэж шийдвэрлэснээс гадна 4 асуудлыг аудитын явцад санхүүгийн тайланд залруулга хийлгэлээ.

Аудитаар нийт 23018.9 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс, 11468.1 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 4630.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлж, 2825.0 мянган төгрөгийн зөрчлийг аудитын явцад залруулж, 4095.8 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмж өглөө.

Аудитаар дараах 4630.0 мянган төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүллээ. Үүнд:

1. Бараа материалын тодруулга тайлангаар 4630000 төгрөгийн малын эхний үлдэгдэлд өөрчлөлт ороогүй, малын ашиг шимийн тооцоол хийгээгүй, өсөлт, бууралтыг үзүүлэлтээр тайлагнаагүй, “Лабрадор” үүлдрийн нохойг орлогод аваагүй нь Төсвийн тухай хуулийн 44 дүгээр зүйл, НББ-ийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 1 дэх ”Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно.”, НББ-ийн бодлогын бичиг баримтын 4.3 дахь “Бараа материалын бүртгэл” хэсгийн заалтуудыг тус тус бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй нь батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Албан шаардлага хүргүүлэв.

2.12. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Бараа материалыг бүрэн үнэн зөв орлогод аваагүй, авлага шинээр нэмэгдүүлсэн, сахилгын шийтгэл ногдуулсан ажилчдын цалингаас суутгалыг бүрэн тооцож аваагүй, малын өсөлт бууралт, хорогдлын үзүүлэлтийг материалын тайланд тайлагнаагүй зэрэг зөрчлийн авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

2.13. Шилэн дансны мэдээлэл

ОБГ нь шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийг хугацаанд мэдээлж ажилласныг нийцлийн аудитаар нарийвчлан авч үзэх болно.

2.14. Өмнөх аудитаар өгсөн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар итгэл үзүүлж зөвлөмж хүргүүлээгүй болно.

2.15. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл

Бид ОБГ-ын 2019 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийж, баталгаажуулах ажлыг АДБОУС-ын дагуу, Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэсэн.

"Зөрчилгүй" дүгнэлт

ОБГ-ын 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, өмчийн өөрчлөлт болон бусад илчлэл тодруулгыг холбогдох хууль, УСНББОУС-ын дагуу материаллаг байдлын хувьд үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн эсэхийг Аудитын гэрчилгээнд тодорхой дурдав.

Менежментийн захидал

Төрийн аудитын байгууллага санхүүгийн тайлангийн аудит бүрийн төгсгөлд аудитаар илрүүлсэн зүйлсийг нэгтгэсэн менежментийн захидлыг үйлчлүүлэгч, түүний удирдлагад зориулж бэлтгэдэг бөгөөд түүнд санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналын бодлого, үйл ажиллагаа, дотоод хяналтыг сайжруулах зөвлөмжийг тусгадаг.

Энэхүү менежментийн захидлын агуулга аудитын үр дүн, дүгнэлтээс урган гарсан болно. Санхүүгийн тайлан, бусад илчлэл тодруулгын талаар санал дүгнэлт гаргахад бидний бодлого, горим зориулагдсан.

Энэ нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, горимыг зөвхөн аудитыг үр нөлөөтэй гүйцэтгэхэд шаардагдах цар хүрээнд дахин хянасан бөгөөд оршиж буй бүх сул талыг гаргаж ирэх боломжгүй юм.

Тиймээс аудитын тайланд тусгасан зөвлөмж нь аудит хийх үеийн нөхцөл байдлын талаарх бидний үнэлэлт, дүгнэлтийг илэрхийлж байгаа болно.

Харин эдгээр зөвлөмжийг та бидний хамтын ажиллагааны байр сууринаас гаргасан бөгөөд аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хүлээн авч, хэрэгжүүлэх нь танай үүрэг хариуцлага юм.

Менежментийн захидалд дурдсан цаашид санхүүгийн тайланд шууд бөгөөд материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй тул анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Бараа материал

1.1. <u>*Илрүүлэлт:*</u> Байгууллагын хагас болон жилийн эцсийн хөрөнгийн тооллогын ажлын хэсгийн тайлан, хөрөнгө материалын үлдэгдэлтэй тулгахад хөрөнгийн тооллого хийсэн хөрөнгийн дүн нь санхүүгийн тайлангийн тодруулгад тусгасан хөрөнгө материалын дүнтэй ижил боловч ажлын хэсгийн тайлангийн утга ижил, цаашид ашиглах боломжгүй болсон бараа материал хөрөнгийг хасах, шаардлагатай материал хөрөнгийн талаарх саналыг тусгаж ажиллаагүй, мөн малын тоо ижил,

өсөлт, бууралтын үзүүлэлтийг тооцоогүй зэрэг зөрчлүүд илэрсэн нь хөрөнгийн тооллогыг чанартай үр дүнгүй, тооллогын үйл ажиллагааг явуулаагүй гэж дүгнэхэд хүргэж байна.

1.2. *Эрсдэл:*

Байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаа доголдох дотоод хяналт сулрах

1.3. *Өгсөн зөвлөмж:*

Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8, НББ-ийн тухай хуулийн 20.2.5 дахь заалтуудыг мөрдөж ажиллах.

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Зөвлөмжийн дагуу ажиллах

2. Зардал

2.1. Илрүүлэлт: Томилолтын зардлын гүйцэтгэлийг түүвэрлэлтээр шалгахад өмнөх оны өглөгийн тайланд тусгаагүй 460.8 мянган төгрөгийг томилолтын зардалд олгосон зөрчил илэрлээ.

2.2. Эрсдэл: Санхүүгийн тайлан мэдээ буруу илэрхийлэгдэх, дотоод хяналт сулрах

2.3. Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хуулийн 6.4.8, НББ-ийн тухай хуулийн 20.2.5 дахь заалтуудыг мөрдөж ажиллах.

2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч зөвлөмжийн дагуу ажиллах

3. Зардал

2.1. Илрүүлэлт: Байгууллагын батлагдсан төсөв гүйцэтгэлийг үзэхэд цалингийн зардлаас 172.6 мянган төгрөгийг НДШ-ийн зардалд, түлш халаалтын зардлаас 2980.1 мянган төгрөгийг гэрэл цахилгааны зардалд, 482.3 мянган төгрөгийг цэвэр бохир усны зардалд тус тус шилжүүлэн зарцуулсан байна.

2.2. Эрсдэл: Санхүүгийн үйл ажиллагаа доголдох, өр авлага үүсэх

2.3. Өгсөн зөвлөмж:

2.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар: Зөрчлийг хүлээн зөвшөөрч зөвлөмжийн дагуу ажиллах

Мэдэгдэл:

Аудитаар өгсөн 3 зөвлөмжийн хэрэгжилтийг тооцож 2020 оны 05 сарын 20-ны дотор Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт хариу ирүүлэхийг мэдэгдье.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Аудит хийгдсэн санхүүгийн тайлан

1.1 Аудит хийгдсэн санхүүгийн байдлын тайлан

ОБГ **СТ-1А**

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	840,300,140.55	840,843,651.48
33	АВЛАГА	2,260,176.25	2,803,687.18

33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	59,336.43	602,847.36
335	**Бусад авлага**	2,200,839.82	2,200,839.82
3351	Байгууллагаас авах авлага	23,200.00	23,200.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	2,177,639.82	2,177,639.82
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	838,039,964.30	838,039,964.30
351	**Түүхий эд материал**	591,014,296.15	591,014,296.15
35110	Тусгай зориулалттай материал	591,014,296.15	591,014,296.15
354	**Хангамжийн материал**	242,395,668.15	242,395,668.15
35410	Бичиг хэргийн материал	803,000.00	803,000.00
35420	Аж ахуйн материал	100,655,675.75	100,655,675.75
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	723,000.00	723,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	150,850.00	150,850.00
35450	Барилгын засварын материал	141,000.00	141,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	139,922,142.40	139,922,142.40
35600	Мал амьтад	4,630,000.00	4,630,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,104,904,904.21**	**2,954,493,036.80**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	3,104,904,904.21	2,954,493,036.80
392	**Биет хөрөнгө**	2,807,561,504.21	2,657,149,636.80
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,726,039,086.27	1,726,039,086.27
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-264,536,371.80	-351,945,136.03
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	2,069,059,669.48	2,163,059,669.48
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-753,112,027.28	-909,794,376.98
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	391,809,553.88	391,809,553.88
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-361,935,886.38	-362,204,941.40
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	36,473,367.09	36,473,367.09
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-36,235,887.05	-36,287,585.49
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	66,148,218.28	66,148,218.28
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-66,148,218.28	-66,148,218.28
393	**Биет бус хөрөнгө**	297,343,400.00	297,343,400.00
39301	Программ хангамж	3,045,000.00	3,045,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,045,000.00	-3,045,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	297,343,400.00	297,343,400.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**3,945,205,044.76**	**3,795,336,688.26**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**23,200.00**	**4,512,907.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	23,200.00	4,512,907.00
413	**Өглөг**	23,200.00	4,512,907.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	00.00	4,489,707.00
4136	**Бусад өглөг**	23,200.00	23,200.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	23,200.00	23,200.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**3,945,181,844.76**	**3,790,823,781.26**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	3,945,181,844.76	3,790,823,781.26
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,162,057,121.97	1,162,057,121.97
51101	Өмч: - төрийн	1,162,057,121.97	1,162,057,121.97
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	1,797,240,675.31	1,642,882,611.81

51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,797,240,675.31	1,797,240,675.31
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-154,358,063.50
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	985,884,047.48	985,884,047.48
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**3,945,205,044.76**	**3,795,336,688.26**

4.2 Аудит хийгдсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

ОБГ **СТ-2А**

САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,907,414,209.10**	**3,098,068,448.32**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**303,687,009.10**	**328,567,738.32**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	303,687,009.10	328,567,738.32
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	303,687,009.10	328,567,738.32
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	303,687,009.10	328,567,738.32
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,603,727,200.00**	**2,765,154,710.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	1,463,246,400.00	1,743,735,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,463,246,400.00	1,743,735,400.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	00.00	4,346,000.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	140,480,800.00	1,021,419,310.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,994,000.00	12,029,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	103,565,300.00	1,009,389,510.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**2,010,192,743.86**	**3,291,023,602.68**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**2,010,192,743.86**	**3,291,023,602.68**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	2,007,653,217.86	3,284,623,602.68
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	1,208,215,625.97	1,469,876,147.00
210101	Үндсэн цалин	838,586,225.97	956,861,293.00
210102	Нэмэгдэл	313,676,000.00	496,175,200.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	00.00	16,839,654.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	36,694,900.00	46,707,742.07
210201	Тэтгэврийн даатгал	11,853,200.00	15,216,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,404,000.00	5,686,417.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,123,200.00	654,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	280,800.00	163,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,033,700.00	24,987,325.07
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	124,920,678.00	119,313,807.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,267,207.00	10,631,957.00

210302	Түлш, халаалт	113,899,971.00	107,724,350.00
210303	Цэвэр, бохир ус	753,500.00	957,500.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	96,669,143.11	56,645,384.00
210401	Бичиг хэрэг	2,783,556.00	1,906,110.00
210402	Тээвэр, шатахуун	45,182,730.00	51,281,439.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,267,162.00	2,574,335.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	795,700.00	883,500.00
2105	**Норматив зардал**	45,896,363.50	71,359,793.20
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	178,200.00	892,803.00
210502	Хоол, хүнс	17,256,700.00	34,009,197.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	28,461,463.50	36,457,793.20
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	31,959,102.00	21,720,560.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,650,000.00	12,602,360.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	12,927,300.00	59,000.00
210604	Урсгал засвар	17,381,802.00	9,059,200.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	96,412,200.00	393,599,690.00
210702	Дотоод албан томилолт	96,412,200.00	393,599,690.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	11,361,500.00	11,958,300.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	628,600.00	868,600.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	3,745,200.00	3,765,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,722,600.00	1,722,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	1,734,800.00	2,071,800.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,670,100.00	1,670,100.00
210807	Газрын төлбөр	1,860,200.00	1,860,200.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	355,523,705.28	1,093,442,179.41
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	31,341,400.00	806,274,121.12
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	28,369,474.00	4,159,100.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	295,812,831.28	283,008,958.29
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	2,539,526.00	6,400,000.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	2,534,300.00	6,400,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	6,400,000.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**-102,778,534.76**	**-192,955,154.36**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**-122,506,440.41**	**-192,955,154.36**

4.3 Аудит хийгдсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

ОБГ **СТ-2А**

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		

1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**1,603,727,200.00**	**2,769,500,710.00**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,603,727,200.00**	**2,769,500,710.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	1,463,246,400.00	1,743,735,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,463,246,400.00	1,743,735,400.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	00.00	4,346,000.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	140,480,800.00	1,021,419,310.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,994,000.00	12,029,800.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	103,565,300.00	1,009,389,510.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,603,727,200.00**	**2,769,500,710.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,603,727,200.00**	**2,769,500,710.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,601,187,674.00**	**2,763,100,710.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	1,203,554,500.00	1,469,876,147.00
210101	Үндсэн цалин	833,925,100.00	956,861,293.00
210102	Нэмэгдэл	313,676,000.00	496,175,200.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	00.00	16,839,654.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	36,694,900.00	47,251,253.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	11,853,200.00	15,216,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,404,000.00	5,686,417.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,123,200.00	654,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	280,800.00	163,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,033,700.00	25,530,836.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	146,249,500.00	114,824,100.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,267,207.00	10,631,957.00
210302	Түлш, халаалт	135,228,793.00	103,234,643.00
210303	Цэвэр, бохир ус	753,500.00	957,500.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	48,109,700.00	56,368,384.00
210401	Бичиг хэрэг	1,312,506.00	1,617,810.00
210402	Тээвэр, шатахуун	43,691,330.00	51,281,439.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,267,162.00	2,574,335.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	838,702.00	894,800.00
2105	**Норматив зардал**	17,638,100.00	34,848,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	178,200.00	742,803.00
210502	Хоол, хүнс	17,256,700.00	34,009,197.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	203,200.00	96,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	8,418,200.00	13,298,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	00.00	4,180,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	178,200.00	59,000.00
210604	Урсгал засвар	8,240,000.00	9,059,200.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	96,412,200.00	393,599,690.00
210702	Дотоод албан томилолт	96,412,200.00	393,599,690.00

2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	11,361,500.00	11,958,300.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	628,600.00	868,600.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	3,745,200.00	3,765,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,722,600.00	1,722,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	1,734,800.00	2,071,800.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,670,100.00	1,670,100.00
210807	Газрын төлбөр	1,860,200.00	1,860,200.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	32,749,074.00	621,076,636.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,260,600.00	616,739,736.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	27,488,474.00	4,336,900.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**2,539,526.00**	**6,400,000.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	2,534,300.00	6,400,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	6,400,000.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**00.00**	**00.00**
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	**00.00**	**00.00**
14	**Бусад эх үүсвэр**	00.00	00.00
145004	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлээс эргэж төлөгдөх	00.00	00.00
145005	Дамжуулан зээлдүүлэх зээлээс эргэж төлөгдөх	00.00	00.00
145006	Гадаадын санхүүгийн зах зээлээс санхүүжих	00.00	00.00
145007	Зээл авсан, өрийн үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	00.00	00.00
145008	Хувьцаа болон өмчийн бусад үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	00.00	00.00
145009	Төрөл бүрийн хандив	00.00	00.00
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	00.00	00.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	00.00	00.00
231001	Гадаадын санхүүгийн зах зээлээс санхүүжих зээл	00.00	00.00
232001	Гадаадын төслийн зээлээс санхүүжих зээл	00.00	00.00
24	**ГАДААД ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ТӨЛБӨР**	00.00	00.00
240001	Гадаад зээлийн үндсэн төлбөр	00.00	00.00
241001	Засгийн газрын бондын үндсэн төлбөр	00.00	00.00
242001	Засгийн газрын үнэт цаасны үндсэн төлбөр	00.00	00.00
25	**Санхүүгийн үйл ажиллагааны зардал**	00.00	00.00
250001	Гадаад валютын ханшийн зөрүү	00.00	00.00
250002	Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн мөнгө	00.00	00.00
250003	Санхүүгийн түрээсийн өглөгт төлсөн	00.00	00.00
250004	Хувьцаа буцаан худалдаж авахад төлсөн	00.00	00.00
250005	Төлсөн ногдол ашиг	00.00	00.00
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**00.00**	**00.00**

8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	00.00	00.00
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	00.00	00.00
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	00.00	00.00

4.4 Аудит хийгдсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

ОБГ **СТ-4А**

ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	**2013 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	00.00	00.00	00.00	00.00
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**00.00**	**00.00**	**00.00**	00.00
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	00.00	00.00
C08	**2014 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,162,057,121.97**	**985,884,047.48**	**1,797,240,675.31**	3,945,181,844.76
D01	**2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,162,057,121.97**	**985,884,047.48**	**1,797,240,675.31**	3,945,181,844.76
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,162,057,121.97**	**985,884,047.48**	**1,797,240,675.31**	3,945,181,844.76
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-154,358,063.50	-154,358,063.50

D09	**2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,162,057,121.97**	**985,884,047.48**	**1,642,882,611.81**	3,790,823,781.26

4.5 Аудит хийгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

ТГ

ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	**Үзүүлэлт**	**Тайлант оны**	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	**Гүйцэтгэл**
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	1,743,735,300.00	1,744,533,514.00
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,743,735,300.00	1,744,533,514.00
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,737,335,300.00	1,738,133,514.00
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	1,470,048,700.00	1,469,876,147.00
210101	Үндсэн цалин	962,743,000.00	956,861,293.00
210102	Нэмэгдэл	487,955,700.00	496,175,200.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,350,000.00	16,839,654.00
210104	Урамшуулал	00.00	00.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	00.00	00.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	47,078,600.00	47,251,253.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	13,916,500.00	15,216,700.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,637,000.00	5,686,417.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,309,800.00	654,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	327,100.00	163,300.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	29,888,200.00	25,530,836.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	114,824,100.00	114,824,100.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,651,800.00	10,631,957.00
210302	Түлш, халаалт	106,697,100.00	103,234,643.00
210303	Цэвэр, бохир ус	475,200.00	957,500.00
210304	Байрны түрээс	00.00	00.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	44,923,900.00	44,923,900.00
210401	Бичиг хэрэг	1,318,100.00	1,617,810.00
210402	Тээвэр, шатахуун	40,505,700.00	39,836,955.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,418,500.00	2,574,335.00
210404	Ном, хэвлэл	00.00	00.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	00.00	00.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	681,600.00	894,800.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	00.00	00.00
2105	**Нормативт зардал**	32,292,000.00	32,292,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	356,400.00	742,803.00

210502	Хоол, хүнс	31,732,400.00	31,453,197.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	203,200.00	96,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	7,298,200.00	7,298,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,180,000.00	4,180,000.00
210602	Тавилга	00.00	00.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	178,200.00	59,000.00
210604	Урсгал засвар	2,940,000.00	3,059,200.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	1,501,200.00	1,501,200.00
210701	Гадаад албан томилолт	00.00	00.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,501,200.00	1,501,200.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	00.00	00.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	11,958,300.00	11,958,300.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	00.00	00.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	868,600.00	868,600.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	3,765,000.00	3,765,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,722,600.00	1,722,600.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	2,071,800.00	2,071,800.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,670,100.00	1,670,100.00
210807	Газрын төлбөр	1,860,200.00	1,860,200.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	00.00	00.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	00.00	00.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	7410300.00	8208414.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,916,600.00	5,714,714.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,493,700.00	2,493,700.00
211	**ХҮҮ**	00.00	00.00
2111	**Гадаад зээлийн үйлчилгээний төлбөр**	00.00	00.00
211101	Гадаад зээлийн үйлчилгээний төлбөр	00.00	00.00
2112	**Дотоод зээлийн үйлчилгээний төлбөр**	00.00	00.00
211201	Дотоод зээлийн үйлчилгээний төлбөр	00.00	00.00
212	**ТАТААС**	00.00	00.00
2121	**Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас**	00.00	00.00
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	00.00	00.00
2122	**Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас**	00.00	00.00
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	00.00	00.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	6400000.00	6400000.00
2131	**Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг**	00.00	00.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	00.00	00.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	00.00	00.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	6,400,000.00	6,400,000.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	00.00	00.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	00.00	00.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	00.00	00.00

213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	00.00	00.00
213206	Ээлжийн амралтаар нутаг явах унааны хөнгөлөлт	00.00	00.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	00.00	00.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	00.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	6,400,000.00	6,400,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**00.00**	**00.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	00.00	00.00
220001	Барилга байгууламж	00.00	00.00
221001	Их засвар	00.00	00.00
222001	Тоног төхөөрөмж	00.00	00.00
223001	Бусад хөрөнгө	00.00	00.00
224001	Стратегийн нөөц хөрөнгө	00.00	00.00
2260	**Гадаад эх үүсвэрээр**	00.00	00.00
226001	Гадаад эх үүсвэрээр	00.00	00.00
23	**ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ**	00.00	00.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	00.00	00.00
231001	Гадаадын санхүүгийн зах зээлээс санхүүжих зээл	00.00	00.00
232001	Гадаадын төслийн зээлээс санхүүжих зээл	00.00	00.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	00.00	1,744,533,514.00
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	00.00	1,743,735,400.00
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	00.00	1,743,735,400.00
131006	Засгийн газрын тусгай сангаас санхүүжих	00.00	00.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	00.00	00.00
131008	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	00.00	00.00
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	00.00	00.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	00.00	00.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих		
1340	**НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	00.00	798,114.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	00.00	798,114.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	00.00	00.00
134003	Нийгмийн даатгалын сангаас эмнэлгүүдэд олгох санхүүжилт	00.00	00.00
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	00.00	00.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	00.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	00.00	00.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	00.00	00.00
1200044	Гадаадын эх үүсвэрээс санхүүжих	00.00	00.00

122	**ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ**	00.00	00.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	00.00	00.00
122002	Хандив тусламж /гадаад/	00.00	00.00
14	**БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР**	00.00	00.00
145005	Төсөв болон дамжуулан зээлдүүлсэн зээлээс эргэж төлөгдөх	00.00	00.00
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	00.00	00.00
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	00.00	00.00
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	00.00	00.00
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	00.00	00.00
610001	Төсвийн байгууллага	00.00	00.00
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	00.00	00.00
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	128.00	128.00
620001	Удирдах ажилтан	01.00	01.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	103.00	103.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	24.00	24.00
620004	Гэрээт ажилтан	00.00	00.00
63	**СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)**	00.00	00.00
630	**ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД**	00.00	00.00
630001	Төрийн өмчит ЕБС	00.00	00.00
630002	Хувийн ЕБС	00.00	00.00
631	**СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА**	00.00	00.00
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	00.00	00.00
631002	Хувийн өмчит СӨБ байгууллага	00.00	00.00
632	**МЭРГЭЖЛИЙН СУРГАЛТ, ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ТӨВ**	00.00	00.00
632001	Төрийн өмчит МСҮТ	00.00	00.00
632002	Хувийн МСҮТ	00.00	00.00
64	**ЭМЧЛҮҮЛЭГСДИЙН ТОО**	00.00	00.00
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо	00.00	00.00
640002	Улсын эмнэлгийн амбулаториор эмчлүүлэгсдийн тоо	00.00	00.00
640003	Хувийн эмнэлгээр эмчлүүлэгсдийн тоо	00.00	00.00
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**00.00**	**00.00**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	00.00	00.00
650002	төрийн тусгай албан хаагч (ТТ)	00.00	00.00
650003	Ажлын албаны албан хаагч (АА)	00.00	00.00
650004	СЄБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	00.00	00.00
650005	ШУ-ны салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮШУ)	00.00	00.00
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	00.00	00.00

650007	Мэргэжлийн боловсролын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮМБ)	00.00	00.00
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	00.00	00.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	00.00	00.00
650010	Гэрээт ажилтан	00.00	00.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	00.00	00.00

4.6 Аудит хийгдсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2019 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөг/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
ОНХСангаас	4346.0	4346.0
ЗДНХ-өөс	12029.8	12029.8
ОБЕГ-аас	1009389510	1009389510

**БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН
ГАЗРЫН АЛБАН ШААРДЛАГА**

63082 Булган аймаг, Булган сум, Жаргалант баг,
Утас: 7034-2580, Факс: 7034-2580

2020.02.06 № Дүа-2020-113/сТАт-1113/08

Танай ______________-ны № ______________-т

АЙМГИЙН ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН
ГАЗРЫН ДАРГА, ДЭД ХУРАНДАА
Ш.БААСАНДОРЖ ТАНАА

ЗӨРЧИЛ АРИЛГУУЛАХ ТУХАЙ

Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд тодорхойлсон бүрэн эрхийн хүрээнд Булган аймгийн Онцгой байдлын газрын 2019 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайланг баталгаажуулах аудитаар бараа материалын тодруулга тайлангаар 4630000 төгрөгийн малын эхний үлдэгдэлд өөрчлөлт оруулсан, малын ашиг шимийн тооцоол хийгээгүй, өсөлт, хорогдлыг үзүүлэлтээр тайлагнаагүй, "Лабрадор" үүлдрийн нохойг орлогод аваагүй зөрчлүүд илэрлээ.

Дээрхи зөрчил нь Төсвийн тухай хуулийн 44 дүгээр зүйл, НББ-ийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 1 дэх "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно.", НББ-ийн бодлогын бичиг баримтын 4.3 дахь "Бараа материалын бүртгэл" хэсгийн заалтуудыг тус тус бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.12 дахь "аудитын явцад илэрсэн төлбөр, зөрчлийг барагдуулах акт, албан шаардлага өгөх.,"Монгол улсын Ерөнхий аудиторын 2016 оны А/95 дугаар тушаалаар батлагдсан "Төлбөрийн акт, албан шаардлага өгөхөд баримтлах журам"-ын 4.1.7 дэх "Хууль тогтоомж зөрчсөн алдаа зөрчлийг таслан зогсоож давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэсэн заалтуудыг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

Дээр дурдсан орлогод аваагүй хөрөнгийг санхүүгийн тайланд орлогод авч, малын хөдөлгөөнийг хагас, бүтэн жилээр ашиг шимийн болон өсөлт хорогдлын үзүүлэлтийг тооцож тайлагнан хэрэгжилтийг 2020 оны 07 дугаар сарын 25-ны дотор Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг ОБГ-ын дарга, дэд хурандаа Ш.Баасандорж, ахлах нягтлан бодогч Л.Пүрэвчулуун, нярав Ганцолмон нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГЫГ

ӨГСӨН:
АХЛАХ АУДИТОР: П.МӨНХТУЯА
6317144798
ГЮА0048 3190269

ЗӨВШӨӨРСӨН:
ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗРЫН
ДАРГА, ДЭД ХУРАНДАА Ш.БААСАНДОРЖ
АХЛАХ НЯГТЛАН БОДОГЧ Л.ПҮРЭВЧУЛУУН
НЯРАВ П.ГАНЦОЛМОН

[2] Акт албан шаардлагын биелэлт хангагдаагүй тохиолдолд Төрийн аудитын тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.2.2-д "Төрийн аудитын байгууллагаас тавьсан албан шаардлага, төлбөрийн актыг цаг хугацаанд нь биелүүлээгүй тохиолдолд зөрчил гаргасан албан тушаалтныг үүрэгт ажлаас нь халах тухай саналыг төрийн аудитын байгууллага эрх бүхий албан тушаалтанд хүргүүлнэ" гэж заасны дагуу хариуцагч албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд санал хүргүүлнэ.

006040004